

Onderwerp Aanvullende maatregelen kostenbeheersing Jeugd 2020	
Nummer	2020/705190
Portefeuillehouder	Botter, J.
Programma/beleidsveld	2.2 Voorzieningen jeugd
Afdeling	PG
Auteur	Haker, P.
Telefoonnummer	023-5113431
Email	phaker@haarlem.nl
Kernboodschap	<p>Bij de voortgangsrapportage 2020 heeft de Raad ingestemd met een aantal maatregelen kostenbeheersing Jeugd en Wmo voor 2020. Het college vraagt met voorliggend raadsbesluit in te stemmen met een aanvullend pakket maatregelen Jeugd voor het lopende jaar 2020.</p> <p>Tijdens de commissiebehandeling van 28 augustus heeft de commissie met het college nadere afspraken gemaakt over aanpassingen aan het raadsbesluit. Deze aanpassingen zijn als volgt:</p> <ul style="list-style-type: none">- Dit raadsbesluit wordt beperkt tot de aanvullende maatregelen in het nu lopende jaar 2020. Dit betreft alleen maatregelen jeugd;- De besluitvorming over de maatregelen Jeugd en Wmo voor 2021 worden betrokken bij de programmabegroting 2021, waarbij de raad wordt voorzien van meer uitgebreide toelichtingen en onderbouwingen.
Behandelaar voor commissie	De commissie Samenleving is op 28 augustus verzocht advies te geven aan de raad over het voorstel van het college in paragraaf 2 en over de wijze van agendering van het raadsstuk in de raadsvergadering. Naar aanleiding hiervan is het raadsbesluit aangepast.
Relevante eerdere besluiten	Niet van toepassing
Besluit College d.d. 11 augustus 2020	1. Het college stelt het voorstel aan de raad vast. de secretaris, de burgemeester,

1. Inleiding

Tijdens de bespreking van de voortgangsrapportage 2020 heeft de raad stilgestaan bij de financiële problematiek in het sociaal domein. Er zijn drie moties aangenomen en door een aangenomen amendement zijn delen van de bestuurlijke besluitvorming uitgesteld. Dit is aanleiding geweest voor een raadsbesluit maatregelen kostenbeheersing Jeugd en Wmo, dat ter advisering is aangeboden aan de commissie Samenleving op 28 augustus.

Bij de behandeling van dit raadsvoorstel door de commissie Samenleving, zijn er nadere afspraken gemaakt tussen commissie en college over de behandeling in de Raad:

- Dit raadsbesluit wordt beperkt tot de aanvullende maatregelen in het nu lopende jaar 2020. Dit betreft alleen maatregelen jeugd;
- De besluitvorming over de maatregelen Jeugd en Wmo voor 2021 worden betrokken bij de programmabegroting 2021, waarbij de raad wordt voorzien van meer uitgebreide toelichtingen en onderbouwingen.

Met dit aangepaste raadsbesluit legt het college een aantal aanvullende maatregelen jeugd voor die moeten bijdragen aan de in de voortgangsrapportage geraamde opbrengst van 1,6 miljoen in 2020. Dit is nodig omdat het college voorziet dat de eerder gepresenteerde maatregelen bij de voortgangsrapportage nog niet voldoende zijn om te komen tot de noodzakelijke afremming van de groei.

Het college stelt hierbij voor om het amendement en de drie moties die bij de voortgangsrapportage zijn aangenomen dan ook pas af te doen bij de behandeling van de programmabegroting.

Het college stelt tevens voor om de raad in oktober te voorzien van een informatienota waarin alle maatregelen 2021 verder uitgewerkt worden gepresenteerd, vooruitlopend op de behandeling van de programmabegroting. Bij de programmabegroting zal het overzicht opnieuw worden opgenomen, waarbij de raad in staat wordt gesteld om het totaal van de maatregelen of de individuele maatregelen af te wegen tegen het geheel van de programmabegroting.

Voortgangsrapportage 2020

In de voortgangsrapportage 2020 heeft het college prognoses gepresenteerd van de kostenontwikkelingen Jeugd en Wmo. Zonder maatregelen zal er ook de komende jaren flink meer uitgegeven worden aan de maatwerkvoorzieningen Wmo en Jeugd.

In de voortgangsrapportage is geconcludeerd dat er de komende jaren flink meer uitgaven Wmo en Jeugdzorg (zorg in natura en Pgb's) moeten worden geprognostiseerd. De uitgaven zijn de afgelopen jaren al fors gegroeid; van € 54 miljoen in 2018 naar ruim € 63 miljoen in 2019. En die toename zet zich door.

Ook is in de voortgangsrapportage gemeld dat, gebaseerd op de gemiddelde volumegroei in 2018 en 2019 en de verwachte toename van de zorgvraag, de zorguitgaven voor maatwerkvoorzieningen toenemen tot € 72,9 miljoen in 2022. Naast de maatwerkvoorzieningen maakt ook een aanzienlijk deel van de basisinfrastructuur onderdeel uit van deze zorguitgaven. Het gaat dan met name om de kosten voor het organiseren van de toegang tot maatwerkvoorzieningen, zoals de sociaal wijkteams en het CJG, totaal een bedrag van ruim € 7,5 miljoen.

Waar in de voortgangsrapportage en Kaderbrief nog uitgegaan werd van een scenario waarin door de coronacrisis in het jaar 2020 sprake zou zijn van vraaguitval en daarmee een uitgestelde groei, laten de cijfers op dit moment het tegenovergestelde zien: er is sprake van stijgende aantallen en als gevolg daarvan toenemende uitgaven. In de Bestuursrapportage komt het college hierop terug.

De rijksbijdrage houdt daarmee geen gelijke tred. In 2019 bedroeg de Rijksbijdrage voor Wmo en Jeugd in totaal € 61,3 miljoen. De oplopende zorguitgaven van de afgelopen jaren, de verwachte volumegroei en de ontoereikende rijksbekostiging leiden voor de gemeentefinanciën tot een onhoudbare situatie. Niet alleen in Haarlem maar in alle gemeenten is dit aan de orde. Het is een landelijk probleem waarvoor regionale bestuurders op allerlei manieren aandacht vragen en druk uitoefenen op het kabinet.

Tabel 1: kostenontwikkeling en rijksbijdrage jeugd 2016-2019

Uitgaven Jeugd 2015 - 2019 (Bedragen in € x 1.000) (CJG, maatwerkvoorzieningen, Veilig Thuis)							
	2015	2016	2017	2018	2019*	EJV 2020**	Cumulatief
CJG	1.985	2.973	4.448	5.364	5.926	5.894	
Spec. Jeugdhulp & JBJR	€ 23.632	€ 25.836	€ 27.126	€ 27.703	€ 29.590	€ 31.100	
PGB	€ 1.376	€ 1.171	€ 1.122	€ 1.337	€ 1.319	€ 1.400	
Veilig Thuis	€ 935	€ 800	€ 650	€ 880	€ 1.611	€ 1.794	
Totaal	27.928	€ 30.780	€ 33.346	€ 35.284	€ 38.446	€ 40.188	
Totaal (%)		10,2%	8,3%	5,8%	9,0%	4,5%	44%
Spec. Jeugdhulp & JBJR		9,3%	5,0%	2,1%	6,8%	5,1%	32%
Indexatie (%)		1,7%	2,0%	3,0%	1,6%	2,7%	
Rijksbijdrage Jeugd***	€ 28.241	€ 30.802	€ 28.989	€ 30.628	€ 29.792		
Extra Middelen Jeugd	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 2.900		
Totale Rijksbijdrage Jeugd	€ 28.241	€ 30.802	€ 28.989	€ 30.628	€ 32.692		
<small>*2019 kosten Spec. Jeugdhulp & JBJR is exclusief eenmalige bijdrage Kenter lokale steun.</small>							
<small>**De stijging in de Spec. Jeugdhulp & JBJR kosten wordt voornamelijk veroorzaakt door de open house en het financiële effect van de transitorisch post 20.</small>							
<small>(Tabel 3: uitgaven jeugdhulp 2015-2020. Bron: Qlikview, SVB en subsidiebeschikkingen)</small>							
<small>***Op basis van de stand september 2018, daarna geen specificaties meer.</small>							

Prognoses jeugdhulp

De prognoses voor jeugd laten ook voor de komende jaren nog eens tiggende lijn zien, overeenkomstig het landelijke beeld.

Tabel 2: prognose kostenontwikkeling jeugd 2020 - 2024

Financiële ontwikkeling					
Jeugd	2020	2021	2022	2023	2024
Volume-effecten vanuit Jaarrekening 2019					
Uitgaven zorgaanbieders	1.660 n	1.600 n	1.600 n	1.600 n	1.600 n
Correctie CJG	-275 v	-275 v	-275 v	-275 v	-275 v
Prijseffect tarieven vs. toename eigen budget	230 n	260 n	325 n	325 n	325 n
	1.615 n	1.585 n	1.650 n	1.650 n	1.650 n
Groei					
Groei scenario Jeugd	300 n	2.100 n	3.100 n	3.100 n	3.100 n
Maatregelen					
Jeugd	-1.643 v	-3.025 v	-3.150 v	-3.150 v	-3.150 v
TOENAME BEGROTING	272 n	660 n	1.600 n	1.600 n	1.600 n

De keuzes van de maatregelen

De aanvullende maatregelen voor 2020 zijn primair bedoeld om de groei van de kosten te dempen. Zonder maatregelen zal deze groei een te zware wissel gaan trekken op de gemeentebegroting en komt het functioneren van jeugdzorg onder druk te staan. De maatregelen zijn stevig maar staan goede zorg niet in de weg. Als uitgangspunt genomen dat de maatregelen niet tegengesteld zijn aan de gewenste beweging van transformatie naar normalisatie in de Jeugdhulp, zoals deze onder meer staat beschreven in de nota Samen voor Jeugd 2020 – 2021. Ze passen dan ook binnen door de raad vastgestelde kaders en ambities zoals ‘van zwaar naar licht’ en ‘zo thuis mogelijk’. Doel is om met deze maatregelen duurzaam vorm te geven aan deze kaders en ambities doordat er aan de voorkant meer grip komt op de steeds verder stijgende kosten. Hierbij zal voortdurend aandacht zijn voor de uitwerking in de praktijk en de impact van de maatregelen op kwetsbare groepen zoals minima. Waar nodig sturen we bij.

Vastgestelde maatregelen Jeugd 2020

De raad heeft bij de voortgangsrapportage 2020 ingestemd met de maatregelen kostenbeheersing 2020. Voor Jeugd betrof dit de volgende maatregelen:

- Instellen budgetplafonds per 1 juli
- Baten POH ramen
- Van dwang naar drang: baten optimaliseren

Inmiddels zijn de budget-plafonds per 1 juli voor Jeugd dan ook een feit. Direct na vaststelling van de voortgangsrapportage 2020 door de raad, zijn de betrokken organisaties schriftelijk hierover geïnformeerd en heeft daarnaast bestuurlijk overleg plaatsgevonden met de grootste jeugdhulp-aanbieders. Daaruit is gebleken dat het besef van urgentie om te komen tot kostenbeheersing ook bij deze jeugdzorg-bestuurders aanwezig is. Onze partners zien ook dat we niet op dezelfde voet door kunnen gaan en dat maatregelen om de groei te beperken noodzakelijk zijn. Afgesproken is om de komende periode met elkaar in gesprek te blijven en gebruik te maken van elkaars expertise, denkkraft en innovatieve inzet om te komen tot een financieel structureel beheersbare Jeugdhulp.

Niet alle contractpartners hebben een budgetplafond gekregen. Voor jeugd geldt dat budgetplafonds niet kunnen worden opgelegd aan aanbieders die hulp aanbieden op basis van een rechterlijke maatregel. Dit betreft de gecertificeerde instellingen, jeugdzorg plus en landelijke aanbieders die door de VNG namens Nederlandse gemeenten zijn ingekocht. Ondanks dat heeft één van de GI's wel degelijk aangegeven mogelijkheden te zien tot kostenbeheersing, ook binnen het gedwongen kader. Het college gaat dan ook actief met hen in gesprek over kostenbeheersing.

Pleegzorg is een verblijfsvorm die aansluit bij onze visie 'zo thuis mogelijk'. Om die reden hebben we hier ook geen budgetplafonds opgelegd. Tot slot kunnen we geen budgetplafonds opleggen op de lichtcontracten en het aanbod van vrijgevestigden. Deze maken wel ruim 10% deel uit van het budget jeugdhulp. Voor deze categorie stellen we een andere maatregel voor.

Haarlem heeft eerder ervaring opgedaan met budgetplafonds. Het instellen van budgetplafonds vraagt om een stevige sturing vanuit de gemeente. Inmiddels beschikt de gemeente over voldoende data en sturingsmogelijkheden om dit mogelijk te maken. Het instellen van budgetplafonds vraagt ook om meer verantwoordelijkheid bij aanbieders en meer samenwerking en afstemming tussen aanbieders onderling, met het CJG en met het team casemanagers Wmo en de gemeentelijk contractmanagers.

Aanvullende maatregelen Jeugd 2020

Al met al verwachten wij met het opleggen van budgetplafonds een bedrag van circa € 6 ton te besparen. De conclusie is dan ook dat er ook in dit lopende jaar 2020 nog aanvullende maatregelen nodig zijn om de het beoogde financiële resultaat van € 1.6 miljoen te benaderen. Deels betreffen het maatregelen gericht op het voorkomen van zware trajecten, door tijdig en gericht hulp te bieden. Ook de samenwerking en afstemming tussen partijen wordt verstevigd, waardoor dubbelingen voorkomen worden. Tenslotte betreft het ook versoberingen. Zo stellen wij voor geen relatief dure trajecten in het buitenland meer te vergoeden maar altijd passende zorg in Nederland te organiseren.

Het betreft de volgende maatregelen:

- Pleegzorg onderhouden en werven

- Investeren in preventie overeind houden
- Meer sturen op het voorkomen van dubbelingen in zorg
- Versterking sturing vanuit het CJG
- Start zorg, alleen bij akkoord anders geen financiering
- Aanpak Top 10 cliënten
- Beperken beschikkingsduur
- Inzetten van experts om te focussen op de juiste jeugdhulp
- Geen vergoeding van zorgtrajecten in het buitenland

Deze aanvullende nieuwe maatregelen staan nader toegelicht in bijlage 2 bij dit raadsbesluit, de opbrengst hiervan wordt geraamd op circa € 325.000. Het restant op de taakstelling van ruim € 6 ton zal worden meegenomen in de Bestuursrapportage.

2. Voorstel aan de raad

Het college stelt de raad voor:

2. in te stemmen met de aanvullende maatregelen Jeugd voor het jaar 2020

3. Beoogd resultaat

Met de maatregelen Jeugd 2020 beoogt het college te komen tot kostenbeheersing en bij te dragen aan de opgave van 1,6 miljoen zoals vastgelegd in de voortgangsrapportage 2020.

4. Argumenten

1. Kostenbeheersing: grenzen aan de groei

De oplopende tekorten vragen om maatregelen. De urgentie is groot want de oplopende tekorten zullen zonder maatregelen effect hebben op het geheel van de gemeentebegroting. Om de toenemende kosten te beheersen heeft het college bij de voortgangsrapportage 2020 een aantal maatregelen voorgelegd. Doel is om de uitgaven beperkter te laten groeien, dan bij ongewijzigd beleid verwacht wordt.

2. Kostenbeheersing: een gedeelde verantwoordelijkheid

De oplopende kosten zijn niet alleen een probleem van de gemeente, het is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeenten en aanbieders. In onze regionale brieven aan onze ketenpartners hebben we dit benadrukt. Kostenbeheersing zullen we gezamenlijk moeten doen, met de inbreng en expertise van de aanbieders. Het college verwacht daarbij wel dat de zorginstelling die met publiek geld wordt gefinancierd ook verantwoordelijkheid neemt om tot kostenreductie te

komen. Veel aanbieders geven bij ons blijk van begrip voor de urgentie van deze situatie en willen de handen ineenslaan.

3. Kostenbeheersing: keuzes passen bij de gewenste beweging van transformatie naar normalisatie

De maatregelen moeten de gewenste beweging van transformatie naar normalisatie niet belemmeren, eerder versterken. Zo hebben we pleegzorg uitgezonderd van de budgetplafonds omdat pleegzorg juist aansluit bij onze visie 'zo thuis mogelijk' en 'van zwaar naar licht'.

4. Regionale samenwerking

Vanzelfsprekend leeft de urgentie van de oplopende tekorten ook bij de gemeenten in onze regio. Vanuit de gemeenten Zuid Kennemerland en IJmond is dan ook een bestuurlijke brief verzonden aan jeugdhulpaanbieders met de boodschap dat er een andere koers gevaren moet worden en de uitnodiging aan hen om hierin samen met ons op te trekken en alvast met concrete voorstellen te komen.

5. Risico's en kanttekeningen

Effect maatregelen nog niet altijd duidelijk

Verschillende maatregelen die met dit raadsbesluit worden voorgelegd, moeten nog nader worden uitgewerkt op effectiviteit en daadwerkelijke kostenbeheersing. Dat betekent dat bij deze nadere uitwerking een aantal maatregelen alsnog kan afvallen.

Eindejaarsverwachting 2020

In de Voortgangsrapportage en Kaderbrief heeft het college een beeld geschetst van de ontwikkelingen Jeugd en Wmo aan de hand van een aantal groeiscenario's, inclusief scenario's met betrekking tot de mogelijke effecten van de corona-crisis. Dit heeft geleid tot een prognose over het jaar 2020. Het wordt echter steeds duidelijker dat de vraaguitval als gevolg van de corona-crisis zich niet voordoet. In de Bestuursrapportage komt het college hier op terug.

6. Uitvoering

Na vaststelling door de Raad worden de aanvullende maatregelen direct geïmplementeerd.

7. Bijlagen

- 1) Bijlage 1 Aanvullende nieuwe maatregelen Jeugd 2020
- 2) Bijlage 2 Regionale brief samen nadenken over toekomstige jeugdhulp
- 3) Bijlage 3 Brief jeugdhulpaanbieders inzet budgetplafonds